STICUSA KNIPSELKRANT 86

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN MAANDAG 8 JULI 1985

De Beurs
Maandag 8 juli 1985

GOSPELGROEP "THE BURNING CANDLES" NAAR CURACAO

WILLEMSTAD - Enkele missionarissen van Curaçao, Aruba, Trinidad, St. Lucia en Martinique hebben "The Burning Candles" uitgenodigd om op de eilanden een optreden te houden.

"The Burning Candles" is de populairste Nederlandse gospelgroep en bestaat uit Nederlandse en Indonesische jongelui. Niet alleen genieten zij grote bekendheid in West-Europa, doch hun opnamen zijn zelfs te beluisteren in het Verre Oosten, Afrika en achter het Ijzeren Gordijn.

Op Curaçao zal deze groep op 13 en 14 juli te beluisteren zijn in Cine Rio te Muizenberg, en op 15 en 16 juli in het Wilhelminapark. De toegang voor deze optredens is gratis en de aanvang is gesteld op 19.30 uur.

WILLEMSTAD - De gedichtenbundel "Mi pensamentunan" (Mijn gedachten) is in Landhuis Habaai door gedeputeerde Nelson Monte (tweede van rechts) gedoopt. Als meter en peter van de gedichtenbundel traden respectievelijk Maria Liberia-Peters en Rudy Rooi op. Deze plechtigheid werd door de schrijfster Imelda Valerianus (rechts) bijgewoond.

De Beurs
Woensdag 10 juli 1985

ELLIS JULIANA IN TV-PROGRAMMA

WILLEMSTAD - Het is nu ongeveer 29 jaar geleden dat de bekende Curacaose kunstenaar Elis Juliana zijn eerste gedichtenbundel op de markt bracht. Deze heette 'Flor di Datu' en viel bizonder in de smaak van het gehele Antilliaanse lezerspubliek.

Sedertdien heeft hij zeer veel literair werk geproduceerd naast miniatuurtekeningen en uit zeestenen gemaakt beeldhouwwerk.

Vanavond half acht brengt Tele-Curacao een speciaal programma van een half uur met deze opvallende Curacaose kunstenaar. Hector Rosario zal een vraaggesprek hebben met Elis Juliana.

De Beurs Maandag 8 juli 1985

Amigoe
MAANDAG 8 JULI 1985

ABRAHAM EDGARDO SALAS is overleden. Hij is de oprichter van boekhandel Salas NV en heeft vanaf het begin gefungeerd als directeur- eigenaar. In deze hoedanigheid heeft hij vele lokale schrijvers geholpen bij het uitgeven van hun eerste boek. Abraham Edgardo Salas is tien jaar lid geweest van de Algemene Rekenkamer en was ook erg actief binnen de Joodse gemeenschap. Twintig jaar lang was hij bestuurslid van de Vrijzinnige Israëlitische Gemeente. Na hereniging ontstond de Vereniging Israëlitische Gemeente Mikve Israël Emanuël, waarvan hij 12 jaar bestuurslid was. Abraham Edgardo Salas was in 1929 een van de oprichters van het VKC.

*****

Productie Normen de Palm, regisseur Felix de Rooy

ACTEURS EN ACTRICES GEZOCHT VOOR NIEUWE ANTILLIAANSE FILM

WILLEMSYAD - Op 19 augustus beginnen op Curacao de opnamen voor de nieuwe 35 m.m. speelfilm "Almacita di Desolato" van Cosmic Illusion. Deze speelfilm is de kroon op het werk van Cosmic Illusion die 10 jaar geleden op Curacao werd opgericht. Enkele produkties van Cosmic Illusion waren o.a. "Ceremonia di Siglo II", "Mama Korsow i su yiu sin trabow", "E dos krianan" en "Desiree" in de toneel en filmversie.

Producent-scenarioschrijver Norman de Palm en regisseur Felix de Rooy hopen met deze nieuwe filmproduktie de Antilliaanse cultuur op internationaal niveau naar buiten te dragen.

Het filmprojekt "Almacita di Desolato" is het verhaal van een dertigjarige stomme vrouw die priesteres is van de primitieve dorpsgemeenschap van Desolato. Als priesteres gaat zij voor in de riten rond de voedselbereiding en de vruchtbaarheid. Zelf mag zij niet trouwen, terwijl haar vruchtbaarheid gezien moet worden als offer voor het welzijn van de dorpsgemeenschap. Zij komt echter bloot te staan aan de verleidingen van het kwaad Alma Sola in de gedaante van mens en dier: als jonge man, oude man, vrouw, roofvogel en leguaan.

Als blijkt dat de priesteres zwanger is van het kwaad, wordt zij gedwongen de dorpsgemeenschap te verlaten en boete te doen voor het opgeroepen onheil door haar kind te offeren aan het kwaad dat haar verwekte. Als het kind tenslotte sterft wordt het dorp bevrijd van de banvloek van het kwaad.

Dit sterk mytische verhaal bevat een aantal aktuele thema's die betrekking hebben op de snelle ontwikkelingen in een agrarische, gesloten gemeenschap die onder invloed komt van krachten van buiten.

De orde van de gemeenschap komt onder spanning te staan waarbij de oudere generatie min of meer gedwongen wordt meer ruimte te laten voor de jongeren.

SYNOPSIS FILM

Voor de rolbezetting van de Papiamentstalige film is Cosmic Illusion op zoek naar kunstenaars, akteurs en aktrices voor de volgende rollen:

1. De jongeman Alma Sola:

Een krachtige gespierde jongeman van rond de dertig jaar met een sterk erotiese uitstraling. Hij is de verleider en tegelijkertijd het symbool van de kracht van het kwaad.

2. Lucio:

Een jongen tussen de 9 en 12 jaar. Hij is de trouwe begeleider van de hoofdpersoon Solem die niet kan praten. Lucio is haar beschermer en haar stem. Een heldhaftige jongen die het symbool is van moed, trouw en doorzettingsvermogen.

3. Sadu:

Het dorpshoofd van Desolato. Een tussen de 50 en 60-jaar oudere wijze man die de problemen van de dorpsgemeenschap met behulp van de tradities probeert op te lossen. Hij is de Tambuspeler tijdens de ceremonies.

4. Caridat:

De moeder van Lucio, rond 30 jaar. Een vriendelijke goedlachse vrouw die verantwoordelijk is voor de voedselbereiding van Desolato.

5. Sambubu:

De vader van Lucio. Rond 40 jaar. Timmerman, metselaar, hij zorgt voor de reparatie van de huizen in Desolato.

6. Marga

Een vrouw van plm. 40 jaar, zij is hoeden en mandenvlechtster en is moeder van Aichi.

7. Aichi

Een jongen van plm. 8 jaar, zoon van Marga. Hij moet de plaats van Lucio innemen als deze zijn puberteit bereikt.

8. PALOMBA:

Aantrekkelijke jonge vrouw met een prachtige stem. Zij zingt en danst tijdens de vruchtbaarheidsriten in Desolato, zij is de rivale van Solem.

9. Birimbao:

Jonge musicus, hij is heimelijk verliefd op Solem.

10. Papiaun-Papiados:

Oudere kreupele dorpsverteller. Hij vertelt volksverhalen over de tradities en bijgeloof.

11, Pachi:

Een oude man rond 70 jaar. Hij was vroeger landbouwer en helpt nu de dorpsgemeenschap met het rondbrengen van water.

FIGURANTEN:

- Zeven kinderen uit Desolato, jongens en meisjes tussen de twee en veertig jaar,
- Vijf vrouwen uit Desolato tussen de 20 en 60 jaar.
- 12 geesten uit de geestenwereld "Matriz di Piedad"; mannen en vrouwen met sterke fysieke uitstraling, lange haren of "dreadlocks" zijn belangrijk.

Akteurs, aktrices en figuranten kunnen zich telefonisch opgeven bij het Cultureel Centrum Curacao, tel. 73683 op maandag en dinsdag 15 en 16 juli a.s. tussen 9 en 12 uur 's morgens en tussen 2 en 5 uur 's middags.

Amigoe
VRIJDAG 12 JULI 1985

Ingezonden

Cultuur?

ALS EEN volk door zijn zgn. leiders slechts leert, hoe men met intrige, haat, corruptie, red tape en politieke onderdrukking elkander moet afmaken, en door egoïsme roddelpraatjes vol leugens rondvertelt, om het wantrouwen in onze eigen compatriotten te bewerkstelligen en de slechte eigenschappen boven de goede eigenschappen te waarderen, en al het geld van ons land te verkwanselen, dan wordt het hoog tijd dat het volk dit alles een halt toeroept voordat wij naar de kelder gaan, door deze groep leiders weg te stemmen in de eerstkomende verkiezing. Men spreekt van de verandering van onze mentaliteit. Hun mentaliteit moet weggestemd worden, en ons volk de waarheid vertellen en hen instructie geven hoe hun leven te beteren en economischer te leven, en voor te bereiden voor alles wat in aantocht is o.a. het heen gaan v.d. Shell en de onafhankelijkheid die voor de deur staat.

Heren academici, als Macchiavelli nu op dit eiland zou terugkeren "bij de gratie God" dan zal hij met al zijn kennis en ervaringen versteld staan. Hij zou een leerling zijn in deze gemeenschap. Zelfs de Sovjet-Unie's record is door deze heren gebroken, slechts de vrijheid van de pers is nog voor 60% gehandhaafd, doordat enige persmensen ervoor strijden dat dit ook niet wordt weggenomen door deze heren. Het is waar dat niet alle waarheden uitgesproken mogen worden, doch niet omwille van corruptie, maar om heel andere reden! Politieke technieken en tactieken die hier worden gebruikt, lijken op die van communisme, totalitarianisme, corruptie, haat en leugens vieren hoogtij op de Nederlandse Antillen. Moraal, die is in de beerput! Men noemt zichzelve Christen, Jehova, Jahwe enz., aanbidders, Gods vrezende z.g. in werkelijkheid spot men met God, men dient de duivel.

Men handelt tegen alle regels en wetten van de staat en dat van hun eigen geloof. Als u leest wat de heer Serfatti de laatste dagen de krant heeft voorgeschoteld, is nog niet de hele openbaring van de stinkende wonden die gedekt gaat onder het verbond met de duivel om ons land naar zijn moestuintje te helpen.

De troep hier ter lande wil in alles tegelijk te zeggen hebben, men is hier president, daar secretaris, verderop penningmeester, om de hoek adviseur, werkt als gezagsdragers, lid van verschillende commissies, hotels nv's commissaris, Eilandsraadslid, Statenlidmaatschap en tevens handelaar en gouvernementsambtenaar in land of eilandsdienst en men heeft zoals de Engelsen zeggen «The guts to tell my old mother that there is no money to pay her AOV». Terwijl ik persoonlijk plus minus 30 jaren lang iedere maand heb betaald voor haar, voor mijn ego en mezelf. Geen wonder dat Nederland geen geld wil geven om ons te helpen. Natuurlijk zijn er slechte macamba's, doch er is een grotere groep goede macamba's, maar die zijn niet gek!

Als een goed Christen rk. haat ik u niet, en ik bid dagelijks voor u ook, doch ik ben moraal verplicht om het volk hierbij beleefd doch dringend te verzoeken om de hele troep weg te voteren in de eerstkomende verkiezing, want «solo el pueblo salva el pueblo». God zij met ons en sta ons nabij. Dank u geachte lezers.

**MR. H.A.ISENA
(ANESI)**

Amigoe
WOENSDAG 10 JULI 1985

In memoriam

Un profeta di Kultura

A yó amigu i profeta di nos kultura!
B o simpatía lo keda biba serka nos.
R ekòrdando bo apoyo na nos musik i literatura.
A demas dje kosnan ku b'a duna sin lanta bo bos.
M iles di nos a siña serka bo kon aumentá nos saber.

E kosnan aki ta keda komo nos haber!

S in bandoná prinsipio, b'a demonstrá komprenshon.
A mistat i koöperashon, b'a duna, sin distinshon.
L ogrando p'esnan ku moda preparashon i bon dibèrtishon.
A lgun djabou ku ta'ke, a elevá nan posishon!
S osegá, Abram, den Gloria di SEÑOR, ku su bendishon!

GUILLERMO E ROSARIO

De Beurs
Donderdag 11 juli 1985

WILLEMSTAD – De Dienst Kultuur sloot op 23 juni met succes het eerste jaar van de muziekkursus af getiteld "Alfabetisashon Musikal". Ter gelegenheid hiervan kregen de 62 kursisten een certificaat uitgereikt door gedeputeerde Monte, welke plaatsvond in de Universiteit van de Nederlandse Antillen. De lessen werden gegeven door de heren Edsel Provence Harry Moen en Rignald Yankey. Gedurende de maand juli is er weer gelegenheid in te schrijven voor een nieuwe kursus, duur twee jaar, bij de Dienst Kultuurzaken, van Raderstraat 2-20, Scharloo. De foto toont U de 62 kursisten die met succes het eerste jaar van de kursus "Alfabetisashon Musikal" hebben afgesloten. In het midden Nelson Monte, gedeputeerde van Kultuur.

Amigoe
DONDERDAG 11 JULI 1985

WILLEMSTAD— Stanley Cras brengt 28 augustus een "magazine" met de titel 'Independiente" op de markt. Het "magazine" verschijnt in kleur e[illegible] rubrieken zijn gericht op C[illegible]çao en voor eenieder begrijpelijk die papiamentu kan lezen. De rubrieken die in ieder magazine weer terugkeren zijn toerisme, financiën, karikatuur, verhalen, politiek, onderwijs, staatkundige structuur, vrouwen, papiamentu, de computerwereld, krant, film en video, publiciteit, radio en tv, "bon apetit", nachtleven, sport, literatuur, drugs en gescheidenis. Aan "Independiente" zijn een groot aantal medewerkers verbonden van verschillende disciplines. Cras heeft gekozen voor een specifiek Curaçaos „magazine", omdat hij op deze manier een steentje wil bijdragen aan de eigenwaarde van Curaçao en zijn inwoners. Cras zelf geeft geen betekenis aan de titel "Independiente". Iedere lezer mag dit zelf invullen. "Independiente" is het eerste "magazine" in papiamentu, dat verschijnt op prettig leesbaar papier en in kleur. Het verschijnt ieder laatste woensdag van de maand.

Strakke ontboezemingen van een begaafde dichteres

MI PENSAMENTUNAN

Het komt vrij dikwijls voor dat iemand mij vraagt: "Wat is nou precies literatuur?" Ik moest altijd het antwoord schuldig blijven. Moest, want sinds kort kan ik een antwoord geven.

Het is zondag 23 juni. Nog bergen werk te verzetten, en dan te bedenken dat het zondag is. Ik zet de radio aan voor wat achtergrondmuziek. Het is een populair Antilliaans programma voor de namiddag op de zondagen. Ineens een rustige, alle vriendelijkheid ter wereld in zich omvattende vrouwenstem. Ze draagt een gedicht voor. "Ach, weer één die zo nodig moet," denk ik bij mezelf, en ik probeer door te werken. Muziek tussendoor met onderbrekingen door de omroepster. Dan weer die stem die voordraagt. Ik stop met werken, ik moet luisteren. **Imelda Valerianus** draagt voor uit haar gedichtenbundel die op zondag 30 juni ten doop zal worden gehouden. Ik probeer door te werken, maar elke keer als ze weer in de ether komt, moet ik alles even staken.

Maandagmorgen wordt mij een uitnodiging onder de neus geschoven, met het verzoek om op 30 juni een verslag te maken van de doopplechtigheid voor de Ñapa. Ik betrap me erop dat ik met gretige handen naar het kaartje grijp.

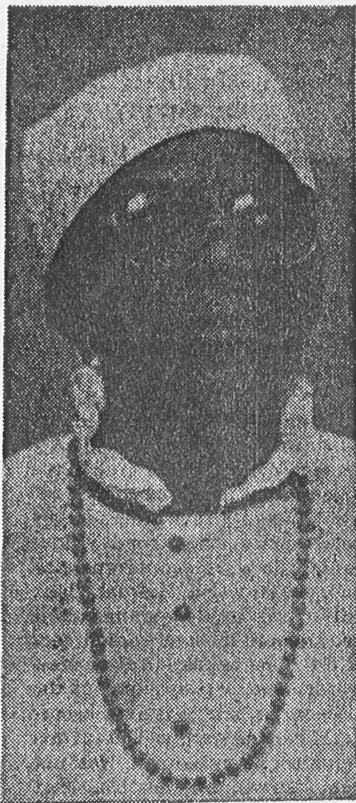
De feestelijkheden moeten om 15.00 uur beginnen. Even voor drieën betreed ik de grote zaal van landhuis Habaai. Voor mij de heer Gedeputeerde van Cultuur. Aan de deur een erg vriendelijke dame, die al haar gasten persoonlijk welkom heet: Imelda Valerianus. Ik ga naar de patio. Er staat nog niets klaar. Iedereen draagt zijn eigen stoel aan, enkelen sjouwen met tafels. Geluidstechnici met afzakkende broeken slepen met speakers en meters snoer. Voor de goede orde zij hier vermeld, dat de organisatie van deze middag bij de Dienst Cultuur berust.

Ik kijk rond: allemaal dames, een enkele heer in een hoek aan een tafel (zal hij waarschijnlijk zelf versjouwd hebben), totaal ongeveer 25 man.

15.10 uur: Regendruppels jagen de mensen naar de zijvertrekken en galerijen.

15.11 uur: De technici beginnen met het irritante uittesten van de microfoons en luidsprekers: "Uhh! Uhh!" Gelukkig is het hier snel gebeurd. Overigens, wanneer komt iemand op iets anders dan dat vervelende "uhh! uhh! probando, probando, un, dos, tres"?

15.20 uur: De eerste tonen van een draaiorgel zetten aarzelend in, spoedig bijgevallen door de strak-

ritmische wiribegeleiding. Als door wespen gestoken snelt iedereen met de stoel onder het zitvlak geplakt, terug naar de patio, de weinige regendruppels van daarnet negerend. "We zijn een muziekminnend volk; zo gauw we muziek horen, kunnen we ons niet meer stilhouden", zal ik diezelfde namiddag nog Stella Oosterhof via de radio horen opmerken.

15.23 uur: De minister-president komt binnen (let wel, ze wordt niet naar binnen geleid, maar ze komt gewoon naar binnen, een vrouw onder de vrouwen). Ondertussen blijft de patio alsmaar genodigden verwelkomen, onder wie enkele heren. Ik begin me prettiger te voelen.

15.28 uur: Rudy Rooi, ambtenaar van de Dienst Cultuur opent de bijeenkomst en geeft het woord aan de ceremoniemeester, mevrouw Anna Martina. Ze is prachtig uitgedost in een jurk gemaakt van crèpepapier. Ze stelt een vuurrode cayenabloem voor. Ik kijk even naar de betrokken lucht. Na iedereen uitgenodigd te hebben voor het volkslied, zet ze met toonzekere stem in. Direct heeft ze de juiste toonhoogte en sleept iedereen mee.

Hierna wijdt gedeputeerde Monte heel kort aandacht aan Imelda Valerianus, om daarna met klem te verzekeren dat eenieder die denkt te kunnen schrijven, op steun kan rekenen van zijn dienst.

Dan volgt de doopplechtigheid. De ceremoniemeester roept enkele personen naar voren, onder wie het hoofd van de Dienst (of Sectie) Cultuur. Deze is echter nergens te bekennen. Als peter en meter treden mevrouw Maria Liberia-Peters en de heer Rudy Rooi op, terwijl de heer Monte het doopwater — in dit geval heerlijk bruisende champagne — rijkelijk laat stromen, en dit gebaar op verzoek van de aanwezige fotografen herhaalt.

Mevrouw Liberia-Peters: zonder dat Imelda het weet, is ze steeds een stimulans voor haar geweest. Imelda is een nederige eenvoudige dame, die wel zegt wat ze op het hart heeft. Elke dichter projecteert zichzelf in zijn gedichten. Daarom zullen komende generaties weten wie Imelda is. Daarom kan niemand vandaag weg zonder de bundel van deze dichteres.

Na de madrina spreekt de padrino, en daar staat ineens het diensthoofd, de heer Pacheco Domacasse, voor de microfoon. Geen excuus. Wat hij verder wel zegt klinkt vrij geloofwaardig: "Om steun te krijgen bij welke instantie ook moest men vroeger zijn sporen verdiend hebben. Daarom hadden de gepreviligeerden alle kansen". Dit behoort sinds zijn dienst tot het verleden. Elk cultureel verschijnsel heeft zijn pioniers, zijn leiders. Dezen kunnen in het vervolg rekenen op de steun van zijn dienst. Daarom heeft hij Imelda Valerianus alle medewerking verleend.

Hierna komt de duidelijk geëmotioneerde dichteres aan het woord. Geen wonder, een droom is immers in vervulling gegaan. Het is voor haar tevens een grote eer dat de minister-president bereid is geweest om voor madrina te fungeren.

Een volgende spreekster deelt mee dat Imelda nog veel meer in petto heeft, waaronder een gedicht over de vrouw, dat veel stof zal doen opwaaien, omdat het de keiharde realiteit weerspiegelt.

En dan komt het moment waar-

zie verder p. 5

LENGA

Lenga bo sa, mi mester dominá bo,
Bo ta meskos ku plaka,
Manera bo por salba
Asina bo pòr kondená.

Laga mi pensa, studia, analisá,
Promé bo lanta bati alarma
Hinka mi den kompromiso.
Lenga, bo ta peligroso.

I si no tabata asina
Pakiko dos kareda di djente
No opstante di mi lepnan
Pa tene bo sohetá?

Pesei keda trankilo.
Mi sa pa dominá bo,
I mi ta sigurá bo,
Lenga, pa abo su motibu
Ami no ta bai prizòn.

TONG

Mijn tong, weet je, ik moet je in toom houden,
Je bent net als geld,
je kunt vervloeking brengen
net zoals je redding brengt.

Laat me nadenken, bestuderen, analyseren
voordat jij de alarmklok slaat
en mij in verlegenheid brengt.
Tong, je bent gevaarlijk.

En als dit niet het geval was,
waarom dan behalve mijn lippen
ook nog twee rijen tanden
om jou in toom te houden?

Wees gerust,
ik weet jou te beteugelen
en ik verzeker je, tong,
dat ik door jouw toedoen
niet in het gevang terechtkom.

Vervolg Mi pensamentunan

naar ik heb uitgekeken: de voordracht. Niet door Imelda, maar door één der aanwezigen, mejuffrouw Setty Doran. Nu weet ik wat ik antwoorden kan, als iemand mij weer vraagt wat literatuur precies is. Eén der wezenlijke kenmerken van literatuur is, dat het werk zich leent voor herlezen en nog eens herlezen. Hierdoor raak je steeds inniger bekend met het werk, de achtergronden, met zoveel mogelijk van al hetgeen erin verborgen ligt. Je gaat ook steeds andere, mooiere, boeiender facetten onderkennen. Kortom, een literair werk moet je na een aantal keren lezen nog steeds in zijn ban kunnen houden. Eerst de zondag ervoor via de radio, en nu op deze namiddag op de patio van landhuis Habaai door de voordracht van Setty Doran. Het had net zo goed een andere aanwezige kunnen zijn. Haar gedachten, neergelegd in zeer plastieke taal, pakken je.

Mevrouw Lelia Pieternella bouwt verder aan de biografie van de dichteres: de eerste vrouw die op het podium van een politieke partij is geklommen en de mensen, vooral de vrouwen, heeft toegesproken. Dit heeft in 1948 plaatsgehad. Mevrouw Pieternella geeft nog een boodschap door van haar vader, de bekende politicus in ruste Hendrik Pieters Kwiers: "Zeg haar dat ik haar welsprekendheid heb bijgebracht, maar dat ze nu welsprekender is dan ik". Met alle eerbied voor de hoge leeftijd van de heer Pieters Kwiers moet ik toch opmerken dat hij zich in dit geval enigszins vergist: het dichterschap is een gave waarmee je geboren wordt, je krijgt het niet aangeleerd. Ik volg de raad op van de minister-president, zet alle gedachten over 5% inleveren van me af, betaal grif mijn 7,50 voor de bundel en verlaat de patio.

"MI PENSAMENTUNAN" (Mijn Gedachten) is keurig uitgegeven. Een groene omslag met op de voorkant een fotocopie uit het manuscript van het gedicht "Soledat" (Eenzaamheid). Op de achterkant prijkt een wazige foto van de dichteres, Imelda Valerianus-Fermina, geboren 15 september 1916 en moeder van zes kinderen, waaronder een tweeling. De gedichten zijn in een prettig lettertype uitgevoerd. Het geheel nodigt je uit tot lezen. Hoewel de titel iets suggereert in de richting van losse gedachten, is er toch een zekere eenheid te onderkennen. Er is sprake van een goede rangschikking. Het eerste gedicht doet je al iets: "Eenzaamheid, je vermoordt me /. Zoek mijn huisgenoot voor mij/breng hem voor me en ga dan zelf weg / Als jij me gezelschap houdt, sterf ik vanwege de eenzaamheid/

Of het gedicht "Mi Barku" (Mijn Schip). De ik-figuur dacht eerst goed uitgerust te zijn met intelligentie alleen. Totdat het schip dat Intelligentie heette, schipbreuk leed op een klip, de liefde.

Als ik de bundel verder in me opneem, kan ik niet aan de indruk ontkomen hier te maken te hebben met een gerijpte vrouw. Veel van deze gedichten zijn jaren geleden op papier gezet. Ze heeft ze vaak voor ieder die luisteren wilde, voorgelezen. Ik denk dat ze ook vaak aan het polijsten is geweest. Het resultaat is een strak taalgebruik, recht uit het hart, steeds weer die beelden oproepend die zij wil hebben. Af en toe kri g ik daarom de neiging om stiekum voor mezelf de titel van de bundel te wijzigen in "Mi sintimentunan" (Mijn gevoelsontboezemingen). Het zijn niet zo maar gedachten van een vrouw op papier gezet, het zijn de belevenissen van iemand die veel meegemaakt heeft, iemand die hetgeen haar diep beroerd heeft, kwijt moet. Zie bijvoorbeeld het gedicht "Mama di antano" (Moeder van weleer).

Het gedicht hierna in de bundel heet "Muhé" (Vrouw). Vrouw, vergeet de dag van gisteren en bied de dag van morgen het hoofd.
Een ander gedicht (eigenlijk moest ik een poging wagen om de hele bundel te vertalen, al zal daardoor een groot deel van haar verdiensten verloren gaan): "Lenga" (Tong).

Dan is er dat prachtige gedicht over haar hond. Ik probeer alleen maar de slotstrofe te vertalen:

Waya bo rabu di kontentu,
Mira mi ku bo wowonan fiel,
tende mi sekretu: mi kachó bo sa,
mas mi trata hende, mas mi ta stima bo.

Kwispel met je staart van vreugde,
kijk naar me met je trouwe ogen,
dit is mij geheim, mijn hond:
weet je, hoe meer ik met mensen omga,
hoe meer ik van jou ga houden.

Verder komen onderwerpen als liefde, haar geboorte-eiland, die goede oude tijd, etc. etc. aan bod in de 26 gedichten die de bundel telt.

Het debuut van Imelda als dichteres is ongetwijfeld een grote aanwinst voor de Papiamentstalige literatuur. Gelukkig, want het was onderhand wel tijd geworden voor een frisse wind door de gelederen van onze auteurs. Ze heeft zich met "MI PENSAMENTUNAN" vereeuwigd. Maar veel belangrijker dan dit vind ik het feit dat ook zij aangetoond heeft dat ook in het Papiaments werk van zeer hoog niveau gecreëerd kan worden. Bovendien laat ze duidelijk merken dat dichten niet alleen een gave voor de "gepreviligeerden" is. Deze eenvoudige vrouw heeft veel in haar mars. Ik kijk uit naar de volgende bundel. Imelda, masha pabien. ■

PABLO WALTER

MAMA DI ANTAÑO

Mama di antaño, mama silensiosa,
Bo a bai bo graf ku tur bo sufrimentu,
Mama bandoná, mama sin rekurso,
B'a pidi un tiki suku
Na kas di bo bisiña.

B'a hasi pan duru moli ku lechi di kabritu
P'e yunan ku por kome, b'a duna lechi pechu
Aunke sin alimentu, n'e yuchi den bo brasa,
B'a yora den silensio, sin ku nan por a mira.

B'a hari ku nan kontentu, manera nada 'n pasa
B'a traha alegria pa mucha inosente.
B'a wanta sufrimentu na bo so su kurason,
B'a pidi Dios p'e ingrato ku a hinka bo den desgrasia.

Mama di antaño, mi ta atmirá bo,
I despues di Dios mi ta adorá bo,
Mamanan moderno, tempu a kambia hopi,
Sinembargo ainda nos tin hopi mama
Ku rekuerdo tristu skondí den nan alma.

MOEDER VAN WELEER

Moeder van weleer, zwijgende moeder,
je hebt al je lijden naar je graf meegenomen.
Verlaten moeder, moeder zonder toevlucht,
bij je buurvrouw
heb je om een beetje suiker aangeklopt.

Oudbakken brood heb je in geitemelk geweekt
zodat de kindertjes konden eten; je hebt
de baby in je armen gezoogd, al had
je zelf niets te eten.
In stilte heb je gehuild, zonder dat ze
het konden zien.

Je hebt met hun gelachen, alsof er niets
aan de hand was, heb je voor het
onnozele kind blijdschap gekweekt.
In je hart heb je alleen het
leed gedragen
Je hebt God om vergeving gevraagd
voor de ondankbare die jou dit had aangedaan.

Moeder van weleer, ik bewonder je,
En na God vereer ik jou;
Moderne moeders, de tijden zijn veel veranderd,
toch hebben we nog vele moeders
met trieste herinneringen verborgen
in hun hart.

Year of Papiamentu Stamps

As a modern cultural means of expres sion Papiamentu is not isolated.

As a matter of fact, it belongs to the group of so-called Creole languages which develop during the contacts of Europe with Africa and America in the last 500 years.

This group includes such languages as the Creole of the Virgin Islands, the Creole on the basis of the French of Haiti, Martini que, Guadeloupe, Cayenne, and a few coun-tries which at present, curiously enough, - have English as their official language, viz. St. Lucia and Dominica.

The most accepted linguistic theory with respect to the origin of these languages re-gards them as developments from an Afro-Por-tuguese Creole, which has its origin on the West coast of Africa during the first con tacts of the Portuguese with this continent.

This Afro-Portuguese was a language with a Romance vocabulary (Portuguese, Spanish, Italian, but with Portuguese predominating) and the structure of the languages of the West Coast of Africa; so languages such as Mandinga (inter alia Guineas Bissau), Twi, - Ewe (Ghana and Togo), Yoruba (Nigeria) , and several so-called Bantu languages, which are still spoken today in Gabon, Zaire and Ango-la.

This Afro-Portuguese found a firm basis especially on the islands off the African - coast,from which the Portuguese used to start their colonial adventures, such as e.g. the Cabo Verde ardhipelago, and furthermore Sao Tome, Principe and Anobon.

This Afro-Portuguese, which is still - spoken on these islands, was exported to, inter alia, the Caribbean area during the slavery of the 16th, 17th and 18th centuries.

In this area, what the linguists call "relexification" took place afterwards.

This means that the transferred Afro-Por tuguese adapted itself to the new environment

In a French environment it Frenchified, to the extend that the original Portuguese - vocabulary was replaced by a French one, like Haitian Creole.

In an English environment the Portuguese vocabulary was replaced by an English one.

This phenomenon took place with the so-called Sranantongo (Talkee-Talkee) of Suri nam and with the creolized English, which liv es on side by side with the official English in the Englishspeaking countries of the Carib bean area.

In the Netherlands Antilles we call this Creole "bedij" (from B.G., which stands for the former British colony of British Gu-yana).

In a Dutch or Spanish environment, and especially the latter is found in our terri tory, the Afro-Portuguese was influenced by Dutch and Spanish.

We can, therefore, briefly describe Pa-piamentu also as a branch of Afro-Portuguese which has undergone Dutch Spanish relexifica tion.

Of all Creole languages Papiamentu is the one which, for special historical reasons has climbed highest on the ladder of social acceptation.

The first written text in Papiamentu da-tes back to 1775; there is a reasonably large amount of literature in Papiamentu - as of the beginning of this century - while journa listic activity in Papiamentu dates from the year 1870.

Currently, there are five daily newspa-pers in Papiamentu in the Netherlands Antil-les, with a total circulation of over 100,000

There are concrete plans to introduce Papiamentu in schools; first as a subject and not long thereafter as the language of in-struction in elementary schools.

Since 1981 a law has been in preparation to give Papiamentu and English the status of official languages in the Netherlands Antil-les, in addition to Dutch.

Other Creole languages which also enjoy great social acceptation are the Creoles of Haiti and the French territories in the Carib-bean area, which like Papiamentu are going to play a role in education, and the Creole of Suriname, which has a large literary pro-duction.

Appreciation of Jamaican Creole is also on the increase.

Generally speaking, it can be stated that as the awareness of a proper Caribbeanidentity increases, appreciation of the Creole languages of this area will grow as well.

On the occasion of the Year of Papiamen tu (1985) the Postal Service of the Nether-lands Antilles will on 4 september 1985 is-sue two special stamps in appreciation of the Creole language of Aruba, Bonaire, and Curacao: Papiamentu.